

Oproep naar wijkverbeteringscontracten

Voor een versterkte aanpak van de uitdagingen in kwetsbare wijken

1. Wat zijn wijkverbeteringscontracten?

- Het wijkverbeteringscontact is een engagementsverklaring waarbij verschillende (lokaal en Vlaams) actoren de gemeenschappelijke uitdaging aangaan om problematieken in kwetsbare wijken aan te pakken en deze engagementen vervolgens omzetten in concrete acties.
- Het vertrekpunt is dat het lokale bestuur zelf niet altijd beschikt over de hefboomen om tot oplossingen te komen in **wijken met hardnekkige uitdagingen**.
- De steden en gemeenten zijn echter zelf het best geplaatst om de lokale situatie te beoordelen: zij nemen het initiatief om in te tekenen op een Vlaamse oproep met jurering.
- Het doel is een **versterkte aanpak van kwetsbare wijken** (op basis van indicatoren zoals lage werkzaamheidsgraad, slechte woonkwaliteit, lage scholingsgraad, hoge concentratie anderstaligheid, lage inkomens...).
- Het resultaat is een **engagementsverklaring** met een afsprakenkader tussen het lokale bestuur en de Vlaamse overheid, gekoppeld aan een ondersteunende subsidie.
- Dat engagement omvat een **mix van kordate en zachte maatregelen** waarin onder meer de uitwerking van **regelluwe zones** een plaats kan krijgen.
- Er is hiervoor 4 miljoen euro aan **relancemiddelen** voorzien.

2. Inhoudelijke principes van het wijkverbeteringscontract

- Een wijkverbeteringscontract moet ruimte creëren voor nieuwe paden en **experimenteer-ruimte** en meer mogelijkheden bieden voor de lokale besturen om concrete oplossingen op het terrein te realiseren.
- Het **afbakenen en selecteren** van een wijk wordt door het indienende lokale bestuur gemotiveerd, bijvoorbeeld op basis van:
 - o wat historisch als een afgebakende buurt of wijk wordt aanzien;
 - o indelingen op basis van de kenmerken van de wijk (demografisch, sociaaleconomisch, enzovoort);
 - o bestaande programma's en projecten van wijkgericht beleid.
- De wijk kan worden **afgebakend** van aangrenzende wijken of buurten, op basis van vaststelbare verschillen (indicatoren rond demografie, veiligheid, huisvesting, samenleven, arbeidsmarkt, enz.).
- De wijk kent **multidimensionale en verweven problematieken en uitdagingen**: factoren die opwaartse sociale mobiliteit verhinderen, uitdagingen op het vlak van samenleven, gezondheidsbedreigende omstandigheden, veiligheidsproblematieken, economisch gerelateerde kwetsbaarheden en/of infrastructurele problematieken,...
- Het **lokale bestuur maakt een analyse** van de specifieke problematieken en uitdagingen op basis van kwantitatieve en kwalitatieve elementen.
- Een wijkverbeteringscontract focust op een **combinatie van problematieken** met een onderlinge verwevenheid. Belangrijk daarbij is dat problematiek naar impact substantieel is, er combinaties van kwetsbare groepen kunnen worden afgebakend (belang van cijfers!), en dat de problematieken de capaciteit en mogelijkheden van het lokale bestuur overstijgen. Er

is, bijvoorbeeld, bovenlokale regelgeving, die een effectieve aanpak van de problematieken in de weg staan en die onder meer de afweging van een regelarme of -luwe zone verdienen.

3. Beoordelingscriteria

- **Maatwerk:** de mix van harde en zachte maatregelen wordt gedefinieerd in functie van de omgevingsanalyse van de wijk en legt helder de verbanden tussen de specifieke context en de te ondernemen maatregelen.
- **Vernieuwend instrumentarium; bijvoorbeeld:**
 - o **Vernieuwende samenwerkingen** tussen actoren en instanties.
 - o **Vernieuwende vormen van publieke dienstverlening.**
 - o **Extra capaciteit** door het ontplooiën van nieuwe werkingen, de inzet van nieuwe profielen (bijvoorbeeld: wijkmariniers, programmaregisseurs, buurtregisseurs, enz.) of door aanpassingen in programmaties.
 - o **Versnelde uitvoering en investeringen;**
 - o Actief stimuleren en opzetten van een gestructureerd participatieproces met de doelgroepen in de wijk, via vormen van **coproductie, zelfbeheer en zelfsturing** (bijvoorbeeld: burgerbudget), of vernieuwende methodieken waarbij het eigenaarschap van buurtbewoners wordt gestimuleerd.
 - o Naar omvang beperkte **infrastructurele ingrepen** gericht op het verbeteren van de kwaliteit van en toegang tot de publieke infrastructuur/ ruimte of nieuwe publieke (en sociale) infrastructuur/ruimte .
 - o Inzet van **nieuwe technologieën:** smart city oplossingen die bijdragen aan gedragssturing, monitoring van het publieke domein, enzovoort.
 - o **Ruimte voor innovatie en experiment, waar wenselijk en mogelijk ook via vernieuwende regelgeving of aanpassing van bestaande regelgeving:** bv. tijdelijke regelgeving, experimentenwetgeving of regelluwe zones.
- **Geïntegreerd en aaneensluitend geheel van maatregelen:** een wijkverbeteringscontract vertrekt vanuit een transversale aanpak die oplossingen met elkaar verbindt.
- **Benoemen van stakeholders en hun (gewenst) engagement:** in een wijkverbeteringscontract verbinden publieke actoren, private actoren, bewoners en /of middenveldactoren zich tot een samenwerking. **Draagvlakcreatie** met actieve betrokkenheid van de relevante doelgroepen en de uitvoerende partners is cruciaal. Het indienende lokale bestuur engageert zich **minimaal tot een cofinanciering van 20 percent** t.a.v. de in het voorstel begrote kostprijs van de acties.
- **Haalbaarheid** van het geïdentificeerde instrumentarium: een voorstel voor een wijkverbeteringscontract omvat een beschrijving van de eventuele **risico's** en geeft aan hoe met bedreigende risico's zal worden omgegaan.
- **Meetbaar:** zowel de problematisering als de selectie van instrumenten wordt onderbouwd en omkaderd met een uitgewerkte **planning** en met monitoring en evaluatie.
- **Kennisdeling:** de betrokken partijen engageren zich om maximaal kennis te delen omtrent de opgedane inzichten en formuleren een strategie die gericht is op kennisdisseminatie.
- **Verhouding tot andere ondersteunende programma's van de Vlaamse overheid:** de aanvraag omvat een helder financieel overzicht rond de maatregelen en instrumenten die in het kader van de oproep financieel worden ondersteund. Deze financiële ondersteuning focust op het ontplooiën van instrumenten die niet in aanmerking komen voor subsidie via andere kanalen. Dubbele subsidiëring is niet toegestaan.

4. Budget en looptijd

- Elk wijkverbeteringscontract kan maximaal rekenen op een projectsubsidie ten belope van **800.000 euro**. Het totaalbudget bedraagt 4.000.000 euro.

- De duurtijd van het wijkverbeteringscontract is **maximaal vier jaar**. Als de wijkverbeteringscontracten van start gaan op 1 januari 2022 hebben deze dus maximaal een looptijd tot en met 31 december 2025.
- De **aanwending** van de subsidie kan betrekking hebben op personeelsmiddelen, werkmiddelen, middelen voor studies en onderzoek. De subsidie kan in beperkte mate aanvullend ingezet worden voor kleinschalige investeringen in publieke infrastructuur, voor maximaal 20 percent van de totale subsidie.

5. Beoordelings- en beslissingsprocedure en verloop van de uitvoering

- Een **jury** van deskundigen beoordeelt de aanvraag voor het wijkverbeteringscontract.
- De jury bestaat uit externe stemgerechtigde deskundigen en juryleden die verbonden zijn aan Vlaamse overheidsinstanties.
- Tijdens de jurering is er ruimte voor **inhoudelijke toelichting**.
- De Vlaamse regering neemt, rekening houdend met het gemotiveerd advies van de jury, een beslissing over de wijkverbeteringscontracten en de toekenning van de subsidies.
- De indicatieve **planning** is als volgt:
 - o Lancering oproep: 17 maart 2021
 - o Indienen voorstel: uiterlijk op 19 juli 2021
 - o Jurering + advies aan de Vlaamse regering: september 2021
 - o Beslissing Vlaamse regering : december 2021
 - o Start uitvoeringsfase: 1 januari 2022
 - o Einde looptijd uitvoering: 31 december 2025
- Verdere **opvolging**:
 - o Per wijkverbeteringscontract wordt een **stuurgroep** opgericht met uit vertegenwoordigers uit het lokale bestuur en de betrokken Vlaamse ministers en administraties. De stuurgroep fungeert als het platform waarin de betrokken actoren de uitvoering van het wijkverbeteringscontract aansturen en opvolgen.
 - o De jury fungeert als **klankbordgroep** tijdens deze uitvoering. De rol van klankbordgroep houdt ook een rol van evaluator in.
- **Rapportage**
 - o De stuurgroep voorziet in een **jaarlijkse voortgangsrapportage** t.a.v. de klankbordgroep. Op basis van deze rapportage stelt de klankbordgroep een evaluatieverslag op t.a.v. de minister bevoegd voor het Binnenlands Bestuur.
 - o De minister bevoegd voor het Binnenlands Bestuur voorziet in een tweejaarlijkse voortgangsrapportage t.a.v. de Vlaamse regering.
 - o Een definitief **evaluatierapport** wordt voorgelegd aan de Vlaamse regering binnen een periode van zes maanden, na het verstrijken van elk wijkverbeteringscontract.

6. Praktisch

- Via bijgevoegd aanvraagformulier kan uw lokaal bestuur een voorstel voor een wijkverbeteringscontract indienen. De rubrieken in het formulier wijzen zichzelf uit.
- Het ingediende voorstel omvat een gedragen engagement van het lokale bestuur, gevalideerd door het College van Burgemeester en Schepenen en/of de Gemeenteraad, en de andere betrokken actoren ten aanzien van de uitvoering van het wijkverbeteringscontract.